

BORSSZEM JANKÓ

SZERKESZTI: *Molnár Jenő*

BUDAPEST, 1930 FEBRUÁR 23. * HATVANHARMADIK ÉVFOLYAM

● 4 ●
3146. SZÁM

Eleven! Bátor! Meglepő!

Rassay portréja

Szép Ernő cikke:

Azra és a többi rabszolga

Biller Irén öltözőjében

Törzs Jenő

csöndes vallomásai

Gellért Lajos cikke:

Monsieur Lamberthier és Monsieur Ezerszemü

**Szabó Dezső, Folkusházy
Wolff stb.**

ÁRA: 50 fillér

Ön-óda Zengi: SZABÓ DEZSŐ

Voltam zordon forradalmár,
Tisza Istvánt gázoló,
Reakció pusztítását
Elmeéllel vázoló.
Ronda csizmám odakentem
Ehhez is meg ahhoz is,
Káromkodtam, mint egy sztárnak
Szerződttetett vad kocsis.
Minden hely, mi félreeső,
Zúgta: Éljen Szabó Dezső!

Nem volt nálam forradalmibb
Se a Kassák, se Babits,
Üres hassal himnusozni
— Én mondtam — buta giccs.
A zsidók lapjába írtam,
Mint a többi leviták
S megvettem a rosszképű,
Barbár antiszemitát.
A „Nyugat” mint fölfedező
Bögte: Éljen Szabó Dezső!

Fordulásán az időknek
Kifordult a köpenyem
S ami eddig grófké volt,
Zsidót ért agyköpetem.
Kutya zsidók, nyakatokba
Höhéhurkot sózatok...
S megtiszteltem cikkeimmel
A pogromos „Szózat”-ot.
És az ország, ébredező,
Zengte: Éljen Szabó Dezső!

Belerúgtam a zsidóba,
De akkor így szólt a vád:
Magyar megfér a zsidóval,
Ellenben nem fér a sváb.
Nosza nyomban beleléptem
A svábi vesébe is.
Úgy tudom, így van megírva
Már a népmesébe is.
Bús fajmagyar, révedező,
Csókolt... Éljen Szabó Dezső!

Rákosi meg Herczeg Ferenc
Után jött a fürge tót,
A Pekárok beleiben
Forgattam meg a bunkót.
S szerzenézve e hazában
Nem leltem már nációt,
Ergo: más téren csináltam
Egy kis konsternációt.
Angyalföld és Lipótmező
Bókolt: Éljen Szabó Dezső!

Fölfedeztem tudniillik,
Hogy e maradék hazán
Magyar emberek is élnek...
S ez kapóra jött, az ám!
Költölélek: mit tehettem,
Magyar író: mit tehet?...
Hamm... kitátottam a számát
S bekaptam a nemzetet!
És mivel most nincs hazám,
Vivát Mille Coriolán!

—r—ő

— Mi az? Mért nyógtél úgy álmodban?
— Irodai ügyekről álmodtam.
— Hallod... azért a rongyos fizeté-
sért!?

Mi az a „Folkus”?

Két öreg demokrata beszél a BESZKAR
vezérigazgatójának horribilis jövedelmei-
ről. Egyszer csak azt kérdezi az egyik:
— Csak azt az egyet szeretném tudni,
mit jelent a Folkusházy nevében az a
Folkus?

— Azt se tudod? — mondja a másik.
— Er ist voll, uns ist kuss.

— MI AZ? A FELSŐHÁZBAN
HAMISÍTOTT FRANKL-OK VAN-
NAK?

A Rókus-kórház előtt

— Hova tart, jó ember?
— Ide a kórházba. Föl akarom vétetni
magam.
— *Maga talán beteg?*
(Hogy hol itt a vice? A pesti ember
tudja. — *Borsszem Jankó.*)

Rassay Károlynál

Politikamentes akarok lenni, mikor a forradalmi összeomlást követő magyar közéletnek ezt az egyetlen új értékét kortársi mérlegre állítom. Túlérzékeny a mérleg, mert hangulat és elfogultság mint külön nyomtaték billenti el jobbra vagy balra, de a már rég lezárt korok, porladó nagyságok körül támadó förgeteges viták megvígasztalják a kortársat, hiszen a történelmi tisztánlátás, a lehangadt ítélet évszázadokon keresztül sem tud utat törni magának. Mért lenne hát kevésbé megbízható a kortárs, akinek idegein száguld végig a jelen, aki az átélés szűzi izgalmaival kapaszkodik bele a történés robogó szekeérének küllőibe, aki többet — ha nem is tisztábban — lát és többet — ha nem is hiteleset — hall a mában, mint amennyit száz történelemkutató száz esztendeig tud a multból előkaparni?

Nem értékesebb-e a kortársnak még az elfogultsága is, mint a tudós mozaik-munkájának sokszor rideg és fárasztó mintázata? Vállalnunk kell nekünk „jelenvoltaknak”, ilyen vagy olyan „idők tanuinak” a közvetlen szemlélet és az érzekeinket megrohanó benyomás tudománytalan kockázatát, mert ha nem vállaljuk, akkor sem szabadulunk az „ira et studium” gyanujától.

Rassay Károlyt úgy látom, mint minden szereplő alakját a huszas évekkel kezdődő új magyar históriának. Középről, egészen középről, megmozduló szándékai, vajudó gondolatai, kirobbanó cselekedetei közepette. Közlelebről, mint a kormányhatalom kerekéinél állókat, mert ellenzéki embernek nincsenek abbamaradt attitűdjei, félig kimondott szavai, contre coeur véleményei és kényszercselekedetei. A miniszterek jelmezenek a maszk nem a legnélkülözhetőbb kelléke. Az ellenzéki vértetzet nyílt, őszinte, ezért csillogóbb is mindig. Van úgy, hogy pakfong a vért, de akkor a demagógia dühödt lehellete fényesíti ki. Rassay Károlynak nincs szűksége erre a demagóg pasztára. Vérmérséklete, idegalkata szerint: született ellenzéki, a szónak abban az alkotmányos értelmében, hogy amíg a maga programját megvalósulva nem látja, minden tehetségével: debatterti ráhatással, meggyőzni akaró érve-

léssel, az élő szó és a nyomtatott betű propagandájával igyekszik megdönteni azt a rendszert, amelytől semmi jót nem remél hazájának. Eszményi ellenzéki, amilyen volt Irányi Dániel, Mocsáry Lajos, az öreg Ugron, Szilágyi Dezső, Vázsonyi, Eötvös Károly, Polónyi Géza, mert meggyőződésből harcol, de realpolitikus is, mert alkalmas időpontban az élet talajába akarja átültetni elveit. A maroknyi ellenzék egy töredéke vezérnek fogadta el. A másik töredék is elismeri nagy képességeit. A kormánypárt az egyetlen félelmetes ellenfelet látja, féli és tiszteli benne.

Szuggesztív egyéniség? Sok visszaélés történik a szóval. Kossuth, Deák, Tisza Kálmán és Tisza István életrajzából sehol sem hiányzik. Mind a négyen a történelem más és más fázisában, különböző módon voltak szuggesztívek. A mai érettebb nemzedék leginkább még a Tisza István szuggesztívítására emlékszik. Csakhogy — fájdalom — Tisza környezetében (akárcsak ma Bethlen körül) alig akadt kiemelkedő egyéniség. A művelt szürkék vagy a hatalomtól függő kiválóságok alkották Tisza szűkebb gárdáját. (Kleblsberg hatalmas kultúr-koncepciója akkor még egy fiatal tudós titkos laboratóriumi tanulmánya volt csupán.) Könnyű volt Tiszának szuggesztívnek lenni, mondták a felületes bírálók. Mért nem tudta meggyőzni Apponyit, Vázsonyit, Andrásst, Polónyit vagy az impetuózus Justh Gyulát? Tiszát a tudása, a munkabíró ereje, a hallatlan tisztessége, hűsége, cselekvő lendülete és az elvei mellett való rendületlen kitartása avatta vezérré. Hogy nemzetvezér lehessen, ezt a nemzet lelkével mindig ellenkező hatvanhetes politika szolgálata zárta ki és Tisza inkább magára öltötte a népszerűtlenség Nessus-ingét, semhogy erőszakot tegyen a realitásokkal számot vető koncepcióján. Az érzelmi mozzanatokat nemcsak kikapcsolta, hanem elutasította magától s így az ő szuggesztívítása nem sugározhatott szét nagyobb távolságokba. De útját állta a rádiusz terjedésének az a minden képeletet felülmuló, föld felett és föld alatt folyó embertelen hajsza, amit szélsőséges parlamenti ellenlábasi másfél évtizeden át folytattak ellene. Ha érzelmi szál fűződhetett volna Tisza és — mondjuk — a kisgazdatársadalom és a földművesnép között (amit a negyvennyolcas ideológia kizárt), hatalmas vetélytársai talán a földosztásig is elmennek, hogy ezt a kapcsolatot meglátsák. Csakhogy Tisza a hűvös értelem, a lehetőségek és a valóságok embere volt. És Rassay?

Itt ülök vele szemben, az „Esti Kurir” főszerkesztői szobájában. A „Daily Mail”-t tartja kezében. (Mióta megtanult angolul, úgyszólván több angol könyvet és ujságot olvas, mint magyart.) Hallgatom, hallgatom, ahogy beszél magyar multról, történelmi precedensekről, forradalmakról, összeomlásokról, kiváltságot emberekről, szétmállott középosztályról, nyomorúságról, kitenyészett bürokrációról, gazdasági életünk keresztjéreiről, a hatalom vaspántjaival összetartott és elcsigázott intelligenciáról (a kevesek osztálya) és arról a másik intelligenciáról, amelynek közéleti horizontja most is csak a tegnapi Nagy-Magyarország határáig terjed (ez a sokak osztálya)... hallgatom, hallgatom és ahogy ferdévágású szemei áttüzesednek, ahogy kurtán és energikusan meg-megmozdul a karja, ahogy a szélesen átfogott, keményen megmarkolt gondolatok hibátlan mondatokba oldódva hőmpolyognak ki száján, nagyon is az az érzésem támad, hogy ez a még nem egészen negyvenéves éves férfi a magyar jövőendő kiválasztottja és elhivatottja. Szó sincs róla: nem az egyetlen, aki a szíve vérében hordja a hitet, hogy Európa közepén nem maradhatunk meg ebben a mai vígasztalan koldus-arisztokrata életformánkban, a néhány politikai és gazdasági oligarcha kísérleti nyulaként, aki a még mindig megszületésre váró polgári Magyarország fanatikusa, de úgy, hogy ennek a gondolatnak minden dübörgő ereje és — ha végleg megbuknék — minden tragikum is, végzetesen ott feszül a lelkében.

Mindenáron kell, hogy szuggesztív legyen? Nem elég szuggesztív a gondolat: a nyolcvan év óta jégregett Kossuth-i program, a polgári társadalom politikai megszervezése? Mások is vallják, mások is hirdetik. De vagy elnyomorodva, mint halvány klisé, üli meg égneik emelt homlokukat vagy az első kakasszóra sutba vetnek elvet, meggyőződést és hátsó ajtókon surrannak be a demokrácia porkolábjaiknak fényes fogadótermébe, ahol a terített asztal gyönyörei várják. Hogy azok a becsületes demokraták, akik ugyanazt akarják, amit Rassay, mért hűződoznak tőle, csak akkor tudnám felfogni, ha kicsinyes, személyes torzsalkodások útvesztőjébe engedném magam vonszolni, ahol — fájdalom — az egy zászlóra fölesküdték eltorzult arccal vagdossák egymás fejéhez a zászló nyelét. Rassay vezéri képességeit vonják kétségbe? Úgy tudom, nagy elismeréssel adóznak mindnyájan kivételes tudásának,

szónoki erejének, judiciumának és jellemének. A pártpolitika szemüvegén keresztül talán valami elrajzolást látnak Rassay politikai portréján? És Tisza? És Vázsonyi? Mennyire nem látták és nem akarták meglátni a fától az erdőt, az apró személyi fogyatékosságoktól, óhatatlan gyarlóságoktól az egész embert, a nagy karaktert, a hivatott vezért! Hallom ezt és hallom azt... az egyiknek nem elég kedves Rassay, a másiknak valami képzelt sérelme van vele kapcsolatban, a harmadik azt mondja: nem a pesti aszfaltról nőtt ki, nem vett részt kávéházi és kaszinói harcokban, hogy kívülről jött, hogy az ő kedvéért nem adhatják fel a „régijogon” szereplők a pozíciókat... jó, jó, de olyan érvek ezek, amikkel egy magasba szárnyaló, nagy feladatokra teremt, egyébként kiválóan elismert politikus kezét-lábát guzsba köthetik, talán el is gáncsolhatják olyan célok felé való törekvésében, amelyekért maguk is lelkesen küzdenek?

Keserűen mondja Rassay Károly: „Itt még Kossuthnak is szüksége volt mágánásokra, egy Batthyányra, egy Eötvös Józsefekre... itt Deák Ferencnek is csak úgy sikerült maga mögé állítani a nemzetet, hogy az arisztokrácia volt a hátvédje. Mit remélhet itt az egyszerű polgár? Hiszen még az összeomlásból kerekedett forradalomnak is egy gróf állt az élén!”

Mit remélhet itt egy polgár? Polgár, aki a nagy francia forradalom után másfél századdal még mindig a csökevény feudalizmus és a vele ötven percentre kiegyezett bankautokrácia függvénye. Aki még ma is idegenül támo-lyog a mamut-bürokrácia hűvös folyosóin és párnázott ajtóinak mögött, aki elveszítvén a saját rendjének hivatásába vetett hitét, szolgalelkűen kapkod kitüntetések és rendjelek után, aki megtollasodván, ha az elégedetlenség hangjait hallatja, nyilván azért van elkeseredve, mert nem osztogatnak nemességet és báróságot és titkos tanácsosságot és aki — ha gond sorvasztja — térdig járja a lábát, hogy nagybefolyású protektorokat hajszoljon fel egy kis üzletért, egy kis állásért. Mit remélhet Rassay, aki látja, mint szoktatták le a társadalmat a szabad gondolkodásról és aki talán emlékszik Edgar Quinet mondására: „Nehéz megfosztani a gondolat szabadságától azokat, akik azt megszokták, de nem nehéz bizonyos idő alatt odajuttatni az embereket, hogy egyáltalán ne gondolkozzanak és még nehezebb gondolkodásra kényszeríteni azokat, akik azt elfeledték”.

Az a másfél óra, amelyet Rassay Károly dolgozószobájában töltöttem, a nyilvánosságnak volt szánva, de ahogy a beszélgetés fonálán egyre mélyebb rétegekbe, a magyar élet tárnáiba és aknáiba ereszkedtünk alá, megfogadtam, hogy „erről pedig egy szót se”.

Állom a fogadalmat és a feledés kapuját zárom a beszélgetésre, amely az utolsó esztendő legnagyobb élménye volt számomra. S egyszer majd jövök az emlékezés kulcsával és kinyitom a kaput. És elmondom, amit hallottam tőle és tanu leszek rá, hogy Rassay már 1930-ban megmondta előre... Aminthogy bizonyára megmondta Magyarország felelős vezetőembereinek is.

MOLNÁR JENŐ

Igy kell védekezni

— A fővárosi tanács figyelmébe —

„Nem tagadható le, tisztelt Közgyűlés, hogy számos anya a Rókus-kórház folyosóján hozza világra gyermekét, de ne feledjük el, hogy ezen aktus előkészületi munkálatai rendszerint nem zárt helyiségekben, hanem az isten szabad ege alatt folynak le.”

Klebsberg kultuszminiszter

Budapest

Mikor lesz legközelebb szerencsénk a Síp uccában?

Pesti Izs. Hitközség

— Mit hallok?... Már a kalocsai járásban is eFAJSZottak az erkölcsök?

BORSSZEM JANKÓ A SZÍNHÁZBAN

Lamberthier úr rémes tapasztalatai a nőkről

Takáts Alice, rövid házasság után, unni kezdte férjét, az öregedő Lamberthier urat. Fogta hát magát és férjét Pesten hagyva elutazott Biarritzba. Itt hamarosan körülvették őt a hódolók, köztük egy csomó fiatal fiú. De ezeket túlfiataloknak találta. Még tizennyolcévesek se lehettek. Akkor már inkább Béla, aki huszonhatéves, — sőhajtotta Aliceünk, pesti lovagjára gondolva. Mintegy válszéképpen gondolatára, feltűnt a sétányon Béla.

— Hogy kerül maga ide? — kérdezte meglepetve Alice.

— Eljöttem utánad, Alomkirályné, — súgta forrón a fiú, aki boldogan konstaltáta, hogy Alice a legszebb nő egész Biarritzban s mint egy biarritzi Vénusz válik ki a többi nő közül.

Az asszonyt meghatotta a fiú rajongó szerelme és mikor az hívta, hogy jöjjön be este hozzá, nem tudott ellentállni és így szólt:

— Jó, de igérd meg, hogy jó leszel. Ugy-e, jó leszel? Légy jó...

— Mindhalálig, — vágott szavába a fiú.

Lamberthier úr eközben szintén nem bírta ki Pesten és neje után utazott Biarritzba. Mikor beírta a nevét a biarritzi hotel vendégkönyvébe, csodálkozva látta, hogy Béla is a hotelben lakik.

— Hogyan, ez is Biarritzban van? — mormogta csodálkozva, miközben neje szobájába indult. Alice nem volt a szobában. Lamberthier úr várt egy darabig, de aztán meguntá és gondolta, addig benéz Bélához.

Béla sem volt a szobájában.

— Ép most távozott egy hölgygel, — mondta a szobalány.

— Egy hölgygel? — dörmögte Lamberthier úr és hirtelen felütötte a fejét. Szímatolni kezdett.

— Ejha! — csóválta meg gyanakodva az imént felütött fejét, — hisz ez a... Na, megállj, — tette hozzá — most aztán leszámolunk. Biztosítlak róla, hogy ez lesz az utolsó kaland!

És elhatározta, hogy bár nem egy Napoleon, de rendet csinál.

De aztán meggondolta magát és így szólt: Eh, mit csináljak botrányt!? Van más megoldás is. Lement a hallba, ott találta a feleségét Bélával, aki láthatólag olyan forró szavakat súgott Alice fülébe, mintha nem is egy februári este lett volna, hanem egy forró júliusi éjszaka. Lamberthier úr odalépett Alice-hoz és így szólt:

— Ez így tovább nem mehet!

— Akkor váljunk el, — mondta Alice.

Válás után, amint Lamberthier úr egy napon kinézett pesti irodája ablakán, feltűnt neki két lány az uccán.

A két lány a Pesten időző híres Sisters volt. Lamberthier úr még aznap megismerkedett velük. Pár hét után olyan jóba lett az egyik sisterrel, hogy már majdnem megkérte feleségül. Az utolsó percben azonban meggondolta magát. Megtudta ugyanis, hogy a sister az Azra törzsből való, mire, nagy fajvédő lévén, leépítette a sistert és egy Matyika nevű úrilánynak kezdett udvarolni. Megtudta azonban, hogy Matyika színésznő szeretne lenni, erre vele is szakított és egy másik nővel jegyezte el magát.

A barátai, mikor a menyasszonyt meglátták, így szóltak:

— De hisz ez egy csunya lány!

Lamberthier úr legyintett:

— Mbah, legalább nem fog megcsalni.

Párhónapi házasság után azonban ez is megcsalta őt, akár csak Takáts Alice. Lamberthier úr rágyújtott egy Szfinkszre és keserűen állapította meg:

— Così fan tutte! Mind így csinálják.

(—sz)

Szép Ernő, az »Azra« szerzője

szerkesztőnk kérésére, hogy mit érez, mire gondol osztatlan nagy sikere alkalmából, amelyet a Nemzeti Színház Kamaraszínházában költői szépségekkel ékes új mesejátéka aratott, a következő sorokkal felelt:

Kedves Barátom, Molnár Jenő!

Köszönöm megtisztelő kíváncsiságodat.

Ugyan igaztóbbrak találánám, ha az emberrel akkor állana szóba a lap, mikor nincs sikere az embernek. Mikor nem megy a darab. Nem érdekesebb akárki, mikor marja a világot eszelősen a falás kenyérért, a testi ruháért, a házbérért, a mosoda-számláért, hogy holnap reggel ne kellessen piszkosan kimenni az uccára? Micsoda mulatságos erőszakosságok, micsoda drámai aljasságok, szégyenek; micsoda pathologia meg mártírium, a Dante poklának a legalantabb körei.

Most egy pár napig alszom és kényelmeskedem; ebben az állapotban legfeljebb a bérelt kis nők érdekesek.

Bocsáss meg, az Azráról kellett vón beszélnem. Igen.

Okos fiú vagy, Jenőkém, Téged nem akarlak becsapni.

Nem a mesés rabszolgáráól van szó, nem, barátom. A mesétlenekről, akik veszködnek ezen a világon; azokról a bakokról meg sutákról, akik nincsenek benne a báli névsorban; azokról a meg nem hívott, azokról az ide szemetelt istenteremtéseiről van szó, akik mint Horatius bátyánk danolja: „tudják mikor az ünnepek trombitái megszólalnak, hogy az nem nekik szól”.

Nincs nekem kifogásom egyéb, ne hidd, csak annyi, hogy gazdag, szegény, úr meg cseléd ugyanazon a területen vannak együtt, mintha egymáshoz tartoznának. Semmi baj se volna, külön kéne rakni őket. Minek ezeknek a nem összevalóknak látni, szenvedni szakadatlan egymást? Itt van, annyi végtelen külön rész föld fekszik a tengerben: Amerika, Afrika, Ausztrália, Celebes, Jamaika, meg minden szigetek, szét kéne szemelni az embereket, szegényt, csúnyáját külön, szépjét külön; hiszen a szépjének, finomjának, kényesének sem öröm összeszorulni itt a nem hozzávalóval.

Én azt sejtem, eredetileg azért van a világ így szétosztva a vízben, álmódhatatlan messzire, föld a föld egymástól.

De míg így össze vagyunk elégyedve, látod, nem lehet játszani. Utálatos kínos keveréssel telik az idő. Teli van zsidóval a pakli.

SZÉP ERNŐ

Egy szakállas öregember persellyel jár körül a Terézvárosban és megmegcsörgetve a perselyt, adakozásra szólítja fel a kereskedőket. Az egyik kávéházban megkérdezik tőle:

— Kiknek gyűjt?

— A palesztinai vakoknak, — feleli az öreg.

— És mért csak a vakoknak?

— Mert azok nem látnak belőle semmit.

Monsieur Lamberthier és Monsieur Ezerszemű

Írta: GELLÉRT LAJOS

Néhány nap óta egy kétszemélyes darabban játszom, egy francia kollégám darabjában, ama bizonyos „Lamberthier úr”-ban. Cinikusok szerint csak azért játszanak mindössze ketten a drámában, mert amúgy sem divatos színházba járni, tehát ne legyenek többen a színpadon sem, mint a nézőtérén. De kisült, hogy — mint rendesen — most sem a cinikusoknak van igazuk, akik siettek megnézni s miután látták, siettek másokat is meggyőzni arról, hogy a „Lamberthier úr”-at meg kell nézni.

Az első őszinte ok, amiért erre a kétszemélyes kísérletre kíváncsiak lettek az emberek, az volt, hogy vajjon egy estén, három órán keresztül megússza-e az a két aktor az érdeklődés nyugtalan vizeit és hogy az a harmadik aktor, a párisi színész-szerző jól tudja-e lakatni őket cselekménnyel, színpadi helyzetekkel, szóval újdonsággal? Mi ketten,

Hollós Iona meg én, akik a darabban játszunk, Louis Verneuil helyett is vastapsolni szeretnénk a közönségnek és a függöny mögé invitálni őket az ájtatosságukért, a hitükért, azért a bámulatos idegbravúrért, amellyel felvonásként háromnegyed órát játszik és rezonál velünk. Ennek a kétszemélyes drámának van egy látható, kollektív harmadik szereplője is (nem Monsieur Lam-

berthierre gondolok, aki a hangját küldi csak be telefonon keresztül, hanem:) Monsieur Ezerszemű. Igen nagy sikere van. Előadásról előadásra felkészültebben és megértőbben játszik bele a színpadi drámába.

Hogy mit jelent színészre nézve a közönségnek ez a vibráló együttérzése, engedjék meg, hogy egy olyan esettel világítsam meg, amely eddig színészpályámon egyedül áll. A másod-

dik felvonásban bevallom a feleségemnek, Germainének, hogy megöltem Lamberthiert. Vallomásom után játékom és a darab szerint megkönnyebbülök. Az óra tizedt üt. Ez az az időpont, amikor Lamberthier úr minden nap felhívta a feleségemet telefonon. Miután megöltem, természetesen tudom, hogy többé nem jelentkezhetik tiz órakor és azt mondom: „Tíz óra... Nem fog többé a telefon megszólalni.” A színpadon halálos csönd, de a nézőtérén még feszültebb, várakozóbb csönd. És most megszólal a telefon. Azt kell mondanom mindössze, ijedten: „Germaine!” És most jön a közönség, mint rendező, mint követelőző... ezt éreztem. Valami egyebet vár tőlem, mint azt az egy szót. S mintha valami sürgető parancsot éreztem volna, az idegeim elkezdtek táncolni — nem előre megfontoltan, nem előre betanultan, hanem spontán, abba a sűrűáramú feszültségbe kapaszkodva meg, amelyeket a közönség küldött felém s amire én pillanatokig rázkódtam. Idegsokkot kaptam. A közönség idegeinek tánca volt ez az én idegeimmal.

Kaptam egy kíváncsi kérdést is, amely már körkérdéssé fajult, azt, hogy hogyan tudtam én ezt a tömötlen szöveget megtanulni. Ugyanezzel a kérdéssel ostromolják kitűnő partneremet, Hollós Ionát is. Érdekes, azt még senkisésem kérdezte például egy eminens kisdíaktól, hogy tizenkét különféle tantárgy anyagát hogy tudja az eszébe elraktározni és bemagolni verseket, szabályokat, tételeket, évszámokat, neveket, idegen nyelven is. Én nem felelek, és csak visszakérdezek. Én is szeretném tudni.

Külön jellegzetessége ennek a szerep-masszának, hogy nincs keretek közé szorítható állandó formája és bár a dialógusa a fogaskerek pontosságával illeszkedik

egymásba, mégis valami folytonos, új meg új helyzet teremtődik és új meg új játéklehetőség adódik. Az előadás kitűnő rendezője, ifj. Vajda László művészi precízitással rögzítette le a játék minden mozzanatát, mégis estéről-estére improvizálunk. Ezt a rögtönzést a közönség diktálja ránk. Mi szívesen engedelmeskedünk.

Meghatódottan ismerjük el, hogy ez a közönség, tragikus bajai közepette is, ennyi lelkesedéssel és megértéssel szekundál nekünk. Hálásan köszönjük.

Tüntetnek a színészek

— Szekspírt és Szomoryst a népnek!... Sokszemélyes, statisztériás drámát a színészeknek!... Le Niccodemivel! Le Verneuil-jel! Le a kétszemélyes darabokkal!

A „nagy” primadonna és a párisi szabónő

Egy ismert magyar táncos primadonna nemrég Párizsban járt. Nagyon megtetszett neki egy toalett és az egyik szalónba ment, ahol nagynehezen megértette magát, hogy mit akar. Közben egyre hangoztatta, hogy ő világhírű művésznő s ezért jelentős engedményre számít. A directrice, mielőtt kikalkulálta az árat, mosolyogva mondta:

— Madame nem fog olyan sokat fizetni, mint a többi nagy művésznő. Madame ruhájához ugyanis elég lesz egy méter anyag.

— Egy méter? — csodálkozott a pesti sztár. — De hiszen nekem legalább négy méter kell!

— Téved, Madame. Madame csak Pesten olyan nagy...

Kabos Gyula,

a Fővárosi Művész-Színház igazgatója, „A csunya lány” premijerje után egy kritikussal találkozik.

— Aktuálisabb címet is adhattál volna az új operettnek, — mondja az újságíró.

— Aktuálisabbat? Mit például?

— Például ezt: Aj wie mész Hungária.

Az utolsó percben

A kereskedelmi utazó hosszabb útra megy. A pályaudvaron azt mondja neki a felesége:

— Aztán nehogy megfélemedkezzél a hitvesi hűségéről!

A férj savanyú arccal feleli:

— Te is olyan vagy, mint a főnököm... mindig az utolsó percben jön a nehéz kommissióval.

Egy kis tettenérés

Klebsberg: És még ők bizalmatlanok irántam!...

REB MENACHEM CICESZBEISZER SZÖRNYŰ ÁTKOZÓDÁSAI

— Ledjél te edj inkasszáns és udj ledjél te mindenütt kivágyva, mint o Palásthy Irén ünadságátul o laméruha!

— Abbul oz üsszegbül külljön teneked megélni, omirül o BESZKÁRT direktorai o saját jószántukbul lemondanak!

— Hívanak téged Szomorj Dezsőnek és csináljál te udjanaszt, omít o Szabó Dezső oreság!

— Ledjél te edj pesti kávé és o leg-hűségesebb türzsvendéged oz adóvégre-hajtó ledjen!

— Titkold te el o feleséged elütt o fizetésedet és o Fábián képviselű oreság pletykázza ki oz o parlamentbe!

— O te hajadon lángyod esetével bizonyítsa o Klár Zoltán oreság, hodj o Rókus-kórházba már szütni se lehet!

Folkusházy Pöstyénbe megy

— Folkusházy is Pöstyénbe készül.

— Csak nincs valami baja?

— De igen, fáj a lába.

— Reumás?

— Nem, hanem véletlenül a lábára ejtette a havi fizetését.

Pesti albumba

Még ha csak a Folkusházyak húzának nagy fizetést! De a Semmyházyiak is.

Miss Hungaria

— Mit gondolsz: a kis Miss Hungaria haraggal bucsúzott a párisi zsűritől?

— Sőt, úgy tudom, szelíden így szólt hozzájuk: Papsz vobiseum!

Coriolan Mille alias Szabó Dezső kiáltványa a román diáksághoz

(Saját renegát tudósítónktól.) Coriolan Mille (vormalis: Szabó Dezső) a következő kiáltványt intézte a román diáksághoz:

„Ti eddig tévutakon haladtatok. Azt hittétek, hogy ti vagytok az igazi fajrománok. Ebből a hiú ábrándból erélyes gesztussal rázlak föl benneteket. Ezen a világon csak egy fajromán van: én, Coriolan Mille. Ezennel meghirdetem a szent háborút az ál-fajrománok ellen. Reszkessetek! De ha szépen megkértek, hajlandó vagyok néhány percre összeférni veletek és együtt élni és szenvedni Nagy-Romániáért. Ti szenvedtek, én pedig élni fogok.

Utóirat: Építitek-e már a bukaresti Philadelphia-kávéházat? Fajmozgalmak után ott találkozzunk.”

Új Toldi

„Hé, paraszt, melyik út vezet itt Budára?”
Kérdi Laczfyy hetykén, csak amúgy fél-vállra.

De Toldi így felel: „Azt kérdeje először, Hol kapható erre jó Toldi-erősör.”

Krónikás adoma

Gróf W.... a mult század közepén egyetlen tizenkét éves fiát és óriási kiterjedésű birtokát végrendeletileg egy zárda papjaira bízta, azzal a kikötéssel, hogy húsz éves koráig gondosan neveljék, azután neki-ereszthetik a nagy világnak, de „a birtokból csupán azt adják az ifjúnak, amit ők akarnak”.

A barátok kihevelték a gróf úrfit, aztán szélnek bocsátották anélkül, hogy egy garast is adtak volna neki. A kétségbeesett fiatal W.... atyja régi kedvelt ügyvédjéhez ment segítségért. A fiskális nagy figyelemmel tanulmányozta át a végrendelet minden sorát, majd fölnevetett:

— Sose búsuljon, kedves grófocskám. Hiszen édesatyja minden vagyonát magának hagyta, ami világosan kitűnik a rendelkezéséből.

— Hogyan? Nem értem, — érmult a fiatalember.

— Hát, kérem, a végrendelet ezt mondja: „a birtokból csupán azt adják a fiatal grófnak, amit ők akarnak”. Miután pedig a derék páterek a maga egész vagyonát akarják tulajdonuknak, kézen fekvő dolog, hogy azt kell visszaadniok.

És meg is nyerte a pört.

Vass József: A Társadalombiztosítónál bajok vannak... Azt hiszem, viszontbiztosítást kellene csinálni az Első Magyar Általánosnál.

Az első gondolat

— Mit szólsz hozzá? Apasztani akarják a képviselők számát.

— Azt nem szeretem.

— Nem szereted? És miért?

— Mert a kevesebb képviselőhöz biztosan egy kisebb parlamentet is építenek.

Ez aztán prima válóok

— Ügyvéd úr, szeretném felbontani a házasságomat alaki okból.

— Milyen okból, ha szabad érdeklődnöm?

— Alaki okból. Nézze meg jól, ügyvéd úr, a feleségem alakját.

Harmincéves találkozon

— Vagy öt évvel ezelőtt azt mondta az orvos, hagyjam abba az ivást, különben gyöngelméjű leszek.

— No és mért nem hagytad abba?

Az új spanyol himnusz

Erger, Berger, Berenguer,
A diktátor is ember.

Akár Primo, akár más,
A sorsa, a sorsa a bukás.

Baráti Szövetkezet mint Kisfaludy-RT

Móricz Zsigmond: Nézzétek csak... az erdélyi potyautasok is felkapaszkodhatnak... csak mi maradunk le mindig.

Karinthy Frigyes: Ebbe már bele kell nyugodni. Ők a maradiak, mi meg a lemaradiak.

Folkusházy dala

Jaj de vígan szaladgál a
Villamos.
Van rá oka, mert a gázsím
Jó magos.
Ki nem fizet, leszállítja
A kalauz.
Az én gázsím nem szállítja,
Nem szállítja le, nem bizony,
A Stadthaus.

A párisi döntés után

Kinek a Papsz, kinek a — Miss
Hellasz.

Iskolai dolgozat a villamosról

A villamost az áram hajtja, amelyet az
Elektromos Művek állítanak elő.

A villamos óriási jövedelmet hajt, amit
az igazgatók közt osztanak szét, de ezért
a pénzpoesékolásért még senkit sem állí-
tottak elő.

A villamosigazgatók óriási jövedelmé-
ért hajt a koldus pestiek fejébe, de ha
kimondanák, amit gondolnak, ezért sok
ezer pesti lakost állítanának elő.

Egy pesti kávées noteszből

Amerikainak happy end, magyarnak —
Westend.

Biller Irén öltözőjében

Beszélgetés a legszebb pesti „Csunya lány”-nyal a férjhezmeneteléről, a színpadról és a hatása alatt álló Dayka Margitról

Tiltakozik

a jasszság vádja ellen

Az „Ajánlom magamat, fésülöm a hajamat”-féle bemondásokat „elvitte a Bubus”

Olyan melegem még szép lánynál se volt soha, mint ennél a „Csunya lány”-nál, — állapítottam meg verejtékezve a Biller Irén 30 fokos hőségben izzó öltözőjében. Február ide, február oda, itt olyan strandidő van, hogy mialatt a művésznő öltözik, én legszívesebben vetközni szeretnék. Az öltöztetőnő közben Biller harisnyatartóját és legintimebb fehérneműit rakja mellém a szelőnra, ahol ülök, amittől egy fokkal se száll alá hőmérsékletem. Ha szabad mondanom: sőt! Megtöröltem a homlokomat és elővettem a blokkot, meg a ceruzát. Ha már azzal sujtott pályám végzete, hogy verejtékezve keressem meg kenyeremet, térjünk a tárgyra:

— Mit érez most, hogy újra itt aratja sikereit a régi diadalok színhelyén?

Biller szakavatott kézzel kent még egy kis festéket az arcára és így szólt:

— Boldog és meghatott érzések vesznek rajtam erőt. A premier nekem kicsit jubileumom is volt. Aznap este léptem fel nyolcszázadszor ezen a színpadon.

Egy pillanatnyi csend, mialatt, azt hiszem, mind a ketten ennek a nyolcszáz fellelésnek szép állomásaira gondolunk. Három grácia... Nótás kapitány... Eszembe jut a régi Fővárosi Operettszínház, amelynek színpadán vagy nyolce évvel ezelőtt feltűnt egy vidékről jött színésznő, szemébe hulló fiús frizurájával, egyéni kedves, jasszos modorával: Biller Irén. Gamin-temperamentuma és behízselő grüberlője egy csapásra befészkelte magát a pesti népszerűség kegyeibe. Ennek a visszaemlékezésnek a hangulatában tettem föl a kérdést:

— Mondja, kedves Biller Irén, honnan vette azt a jasszos játéktípusát, amivel szinte iskolát csinált?

A következő percben már megbántam ezt a könnyű kérdést, mert kész ziccer volt. Hogy honnan vettem? Nem vettem sehonnan, mert ez nekem megvolt. Ezt a feleletet vártam tudniillik. De tévedtem.

Biller letette a kezéből a festékrudat és olyan mozdulattal fordította felém a fejét, mint aki egyszer és mindenkorra le akar számolni valami váddal. Az ügyelő már kétszer szólt be hozzá, hogy siessen, kezdődik a felvonás, de Biller abbahagyja a sminkelést és így szól:

— Bennem nincs jasszság. Ha az voltam, akkor csak azért voltam az, mert a szerepem úgy kívánta. A Három gráciában apacs lányt játszottam. Ez a darab háromszáz szériát csinált. Ez alatt az idő alatt közismertté vált néhány tempóm és szállóige lett egyik-másik mondásom. Ennyi az egész. Egyébként nem játszottam jasszabbra a szerepet, mint ahogy elő volt írva.

— Az „ajánlom magamat, fésülöm a hajamat”, meg az „elvitte a bubus” című örökbecsű kiszólások is a szerepében voltak?

A primadonna elmosolyodik:

— Azok nem, — ismeri be szerényen — azok az én legegényibb kitalálásaim voltak.

— Na látja, művésznő... Különbösen is ne röstelje, hiszen valljuk be, ezek nagyban hozzájárultak a népszerűségéhez. A pesti közönség ezt a kicsit jasszos, kicsit

vidékiek bemondásokat kedvesnek és újnak találta. Ugyanúgy, mint ahogy tetszett a szemébe hulló fiús hajának csibészes hátrafújása is. Hogy mennyire népszerűek ezek a tempói, arra a legjobb bizonyíték, hogy még az olyan tehetséges színész is utánozza magát ebben, mint Dayka Margit.

— Igen, — azt én is hallottam, — mondja szerény mosollyal. — Magam is észrevettem, hogy némi kis hatással vagyok rá, hisz annakidején Kolozsvárt el nem mozdult a szoknyám mellől Dayka Margit.

Visszatérve az „ajánlom magamat, fésülöm a hajamat” című legegényibb bemozdására, kijelenti, hogy az ahhoz hasonló kiszólásokat már nem használja. Ezeket már a Három grácia után „elvitte a bubus”. Később megint arról beszél, hogy milyen boldogság neki újra itt játszani a Fővárosi Operett-, pardon: Művész Színházban.

— Igaz, — vetem közbe — milyen érzés primadonnának lenni itt, ahol azelőtt szubrett volt?

A szemöldökrúd megint megáll a levegőben:

— Nincs operettszubrett meg operettprimadonna, csak jó színész nő van, vagy rossz.

— Szóval nem tartja magát primadonnának?

— Semminek se tartom magam, — válaszolja. — Szeretek játszani és igyekszem szerepeimet jól megoldani.

Most kicsit elhallgatunk.

— Na, kérdezzen még valamit, — mondja.

Gondolkozom. Azon tűnődöm, vajjon mire kíváncsi még a nagyérdemű közönség? Ahogy a nagyérdemű közönséget ismerem, még a banális kérdéseket is szívesen veszi, ha kényes helyzet elé állítja az interjú-alanyt. Így szólok hát:

— Na, egy banális kérdést! Kit tart a legnagyobb operettszínésznőnek?

Na, kit fog mondani: Fedákot, Honthyt, vagy Péchy? — találgatja most kajánul a nagyérdemű közönség.

— Egy frászt, egy nyavalyát beléjük! — mondta Biller.

Félreértések elkerülése végett, ezt nem az én kérdésemre mondta. Ezt az ügyelőnek mondta, aki kérdésem közben bejött és valamit ságott a fülébe. Az ügyelő kiment, Biller hozzám fordult:

— Jaj, ez túl banális, ilyet ne kérdezzen.

— Kérem, már nincs is kérdezve. Van raktáron kevésbé banális kérdésem is. Hogy áll férjhezmenés dolgában?

— Abban a percben férjhez megyek, amint jön egy jó parthie.

Ezennel beledobom nagyjelentőségű kijelentését a parthieképes egyének gyértömegébe.

— Búcsúzóul mondjon még valamit magáról, művésznő.

— Írja meg, hogy én egy megelégedett nő vagyok és igen jó természetem van. Mindig csak a kellemes dolgokra gondolok.

— Köszönöm, — feleltem — akkor készen is vagyok.

— Sajnos, én még nem — sóhajtotta — és a haját kezdte fésülni.

Megcsólkaltam a kezét és ajánltam magamat, miközben ő fésülte a haját, — ahogyan ezt már ilyen esetekben szokta.

HESZ FERENC

A csalogató cégér

Van nekem egy kétbalkezes barátom. Gazdasági dekonjunktura sem kellett neki, — ő mindig dekonjunkturában volt. Amihez kezdett, beakul ütött ki. Mikor aztán panaszkodni jött hozzám, azt mondtam neki:

— Te mindig utólag jössz, amikor már nem lehet segíteni rajtad. Mért nem kérsz előbb tanácsot?

A múlt év végén megint légett valami üzleten, de még maradt annyija, hogy egy kis vendéglőt nyithasson. Megkérdezte, helyeslem-e a tervet.

— Igen, — mondtam — de valami

hangzatos, jó nevet kell adni a vendéglőnek. Ettől sok függ.

És emlékeztettem rá, hogy milyen jól beváltak az ilyen nevek: „Jobb, mint otthon”, „Az éjjeli bagolyhoz” és így tovább.

A napokban teljesen leégve állított be:

— Képzeld, három hónapja van már vendéglőm és egy kutya se jött be.

— Nem értem. A vendéglők még mennek valahogy Pesten. Talán nem adtál neki valami hangzatos, csalogató nevet!

Barátom felsőhajtott:

— Dehogy is nem! Ezt írtam ki nagy betűkkel: VENDÉGLŐ A NAGYRÉVI MENYECSKÉHEZ.

Törzs Jenővel a Fészek-klubban

„Igazán nem tudom, mi érdekesség van az ifjúkoromban — Végtelenül hálás vagyok a közönségnek és a sajtónak — Sém a színműirodalom, sem a színművészet válságát nem látom — Szörnyű sok pénz megy ki az országból filmekért — Mikor lesz versenyképes a magyar film?“

Csöndesen, szerényen, keresetlen úriassággal lép be Törzs Jenő minden délután a Fészek-klubba. Semmi színész-póz, semmi abból a komikus nagyképűségből, öntetszelgésből és önteltségből, amely színpadaink nem egy jelesét a társadalmi életben elviselhetetlenné teszi. Láttam úgynevezett sztárt megállni a Klub ajtajában, amint napoleoni, sőt jupiteri felsőbbiséggel hordozta körül a szemeit, me-reven megállt, néhány tucatszor elpitytesztette a száját, aztán sarkon fordult és eltávozott. Láttam olyant, aki lázasan mímelte valakinek a keresését és e látszat fedezete alatt végigrohant a termeken, anélkül, hogy bárkit is üdvözölt volna. Nyilván így akarta éreztetni az olympusi méreteit. Törzs Jenő tipikus esti színész. A színjátászás, a maszk, a gesztusok, a fennhordott hangok akkor kezdődnek az ő számára, amikor a színpadra lép. Társaságban, a kártyaasztalnál, négyszemközt semmiben sem különbözik egy kifogástalan modorú és műveltségű lateinertől. A megtettesült gentlemanlike. Ezért is nem találkozik az ordenáré — és mindenképp hazug — színházi pletykákat habzsoló kiskorú olvasóközönség az ő nevével. Még a legvakmerőbb színpadi riporter-patkány is az első női öltöző fedezékébe menekül, ha smoncaturkálás közben Törzs Jenő kerül az útjába. A bolongombamód tenyésző nyavalyás színházi szóvívceek kiagyalói sem merik elrágott szárú tollukra venni a nevét. Ami tiszta nyereség úgy a közönség, mint Törzs Jenő szempontjából.

Ülünk a Fészek-asztalnál, ozsonnázunk, beszélgetünk. Az az ezerarcú lélek, aki Törzsben, a színészben él, valahol mélyen el van most rejtve benne. Csak a hang muzsikája tartja ébren azt a tudatomat, hogy a magyar színpad legelső amorozója és legszélesebb skálájú művésze beszél most csipp-csöpp dolgokról — mindaddig, amíg kérdéseimmel saját magára nem terelem a figyelmét. Milyen volt az a milió, amelyben gyermekeveit töltötte? És mikor felelni kezd, mosoly sugárzik a szeméből, el-lágyul a hangja:

— A gyermekkorom? ... Istenem! Nagyon rendes, nagyon sablónos. Igazán nem is tudom, mi érdekesség volt az én gyermek- és ifjúkoromban. Ha csak az nem, hogy csendes, szorgalmas kis diák voltam, a Markó-utcai gimnáziumba jártam és egészen szabályos sínparon futott szürke kis életem, mígnem egyszer a Nemzeti Színházba vittek. Lear királyt adták. Ettől kezdve nem akartam másról hallani, csak a színházról. Édesapám, aki a Neues Pester Journal kiadóhivatali tisztviselője volt, hevesen ellentállt, de nem lehetett bírni velem. Beiratkoztam a Színművészeti Akadémiába. Tanárait: Ujházi Ede, Gál Gyula, Császár Imre, Csillag Teréz meg voltak elégedve velem. Húsz éves koromban diplomát kaptam. Első szereplésem balul ütött ki. Egy színházi ügynök ajánlott Micsey F. György társulatához, apa-

színésznek, de mikor az igazgató meglátott, azt mondta: „Ugyan kérem, hiszen a naivám tíz évvel idősebb magánál!” Így aztán szerződés nélkül Pesten maradtam. Közben megalakult a Thalia-színház, amely a művészet új útjait nyitotta meg. Ide-szerződtem. Beöthy László megnézett egyik szerepemben és a Magyar Színházhoz szerződtetett 1907-ben. Huszonegy évig álltam ennek a színháznak a kötelékében. Azok a darabok, amelyekben itt felléptem, túlnyomóan nagy sikert arattak, amivel csak azt kívánom jelezni, hogy milyen nagy körültekintéssel és hozzáértéssel vezeték a színházat.

Néhány megilletődött hangja van, amikor a szülői házról beszél.

— Öten voltunk gyerekek. Négy fiú, egy leány. Ugy éltünk, egy kishivatalnok-családok általában. Édesapám nagyon féltett a színpadtól. Édesanyám olyan volt, mint a jóságos édesanyák. Gondozott, nevelt, öltöztetett bennünket, istenfélelemre tanított, az ünnepeket megtartotta velünk. Nemesak nagyünnepek, hanem minden kisebb ünnepen is templomba mentünk.

A szerepei... a sikerei... Nem beszél róluk. Ez — mondja — egyedül a közönségre és a kritikára tartozik.

— Sohasem hívták a Nemzeti Színházhoz? — kérdeztem.

— De igen. Somló Sándor igazgató hívott annakidején, de nem mentem. Azután Faludiék hívtak a Vígszínházhoz. Nem mentem. Maradtam a Magyar Színháznál. Köztudomású dolgok miatt két évvel ezelőtt a Vígszínházhoz szerződtem. Megelégedett, boldog ember vagyok. Végtelen hálát érzek a közönség és a sajtó iránt, amely olyan nagy megértéssel és szeretettel fogadja a munkámat. Majdnem minden este a színpadon vagyok, nappal alig van időm a legsürgősebb ügyeim intézésére, hiszen folyton próbákat tartunk. Most egy angol háborús drámára készülünk. „Journey's end” (Az utazás vége) a címe, R. C. Sherriff írta, óriási hatása volt a londoni St. James-Theaterben. Csak férfiszereplő van benne, csupa katona. Hegedüs Gyula, Góth, Rajnai s a színháznak majdnem minden férfitagja játszik benne. A cselekmény színhelye a lövészárok. Mindnyájan angol uniformisban leszünk. A „Takáts Alice” rendkívüli sikere miatt még csak nem is sejtjük, mikor lesz a bemutató.

*

Rövid szünet. Rágyujtás. A Memphis füstjénél folytatjuk. Színházi válság, drámairodalmi válság, színészválság... Meghányjuk-vetjük a kérdést. Törzs Jenő azt mondja:

— Semmiféle válság nincsen. Mindig voltak és lesznek jól és rosszul, vagy kevésbé jól menő színházak. Mindig voltak és lesznek jó és gyöngye darabok. Színészválság? Ezt nem értem. Mennyi, de mennyi jó színész van a világon! Maga a színjátszás örök, legfőlegb a forma az, ami változik. Színésznek csak egy feladata lehet: az emberábrázolás. Ha jól csinálja, jó színész. Passz.

— Érdeklí a hangos film?

— Megnéztem, illetve meghallgattam. Sajnos, semmi élvezetem nem volt benne. A néma film és gramofon összetételénél egyebet nem nyújt. A film, amíg gyorsan változó hangtalan képek sorozata, határozottan művészi benyomást tesz, mert a némajáték nagyon kifejező. De ha olyan hangon szólal meg a szereplő, amely nem fűdi az ábrázolt alak karakterét, oda az illúzió. Már pedig az én fületem sértette az a gépies hang, ami a vásznon mögül kirecseg és megszakadt bennem az impressziók zavartalan folyamata. Nem kételkedem benne, hogy a közönség egy pillanatig sem fogadja el a színházzal vagy színésszel egyenértékűnek a hangos fimprodukción. Külföldön a színház kultusza érintetlen maradt. Ugy látom, nekünk sem kell tartanunk olyan konkurenciától, amely a színházi kultúrát veszélyeztetné. Mindenesetre szomorú veszteség gyanánt kell elkönyvelnünk azt a rengeteg pénzt, ami a hangos filmekért most a külföldre, főleg Amerikába vándorol. Hiteles értesülés szerint egyedül a „Singing fool” kétszázezer dollárt emelt ki a magyar publikum zsebéből. Aki nem tudná, annak elárulhatom, hogy ilyen horribilis bevétele pesti színházak csak akkor van, ha folyton telt nézőtér előtt játszik tíz hónapig. Hát nem szörnyűség ez!... Ilyen szegény országban... És ha legalább okulnánk belőle! Mért nem csinálunk végre versenyképes magyar filmeket? Meddig várjunk még? Mi az akadály annak, hogy mikor annyi nagyszerű írónk, rendezőnk, színészünk van, egyetlenegy rendes magyar film nem kerül ki a gyárakból, olyan persze, amivel legalább egy töredékét lehetne viasszazippantani annak a töméntelen pénznek, ami valószínűs filmadó gyanánt megy ki a külföldre? Nem értem, nem értem...

A feleségéről, Forrai Rózsiról, erről a remek komikáról a hitvesi szeretet és a kollegiális nagybecsülés hangján beszél. Idősebb fiuk, Miklós, tavaly érettségizett, most mindenáron Berlinbe akar menni, filmrendezőnek készül. A fiatalabbik, Laci, a nyolcadik gimnáziumba jár. Kislányuk, a gyönyörű Éva, festőművész nő lesz. Már második éve dolgozik Szőnyi István mester felügyelete alatt. Jövőre a Képzőművészeti Főiskolába iratkozik. Nagy piktorok egyértelműen hivatott tehetségnek tartják.

... Olyan furcsa, mikor ez a fiatalember — bocsássa meg Törzs Jenő barátom, nem kisebbitésből mondom — a felnőtt gyerekeiről beszél. Alig három éve még, hogy a tizennyolcéves „Sasfiók”-ot játszotta a Magyar Színházban... és én elhitttem neki.

MOLNÁR JENŐ

Bálrendező a mellényzsebben Cél- és stílszerű báli megnyitó nóták

Költséget és közönséget nem kímélve, báli nótáskönyvet állítottunk össze, amelyből minden rendű és rangú bálrendező bizottság megtalálja azt a nótát, amely a legcél- és stílszerűbb az általuk rendezendő bál megnyitására. „Écánk” a következők:

ELLENZÉKI BAL:

Egyszer esik esztendőbe Vizkereszt,
Mondd, egységes, a Bethlenen mit
szeretsz?

BESZKÁRT-IGAZGATÓK BÁLJA:

Jaj de magas, jaj de magas
Ez a BESZKÁRT-tantiém...

SZÍNHÁZI SÚGÓK BÁLJA:

Valamit súgok magának...

KÖZTISZTASÁGI ALKALMAZOTTAK BÁLJA:

Söprik a pápai uccát...

MESSINGER-BOYOK, LIFT-BOYOK BÁLJA:

Add a kis kezed, Sonny boy...

BEMBERG-BOYOK ÉS EGYÉB

SELYMÉSZEK BÁLJA:

Schöner Gigolo, armer Gigolo...

SZÍNIGAZGATÓK BÁLJA:

Árva a ház,
Nincs kacagás...

GYOSZ-BÁL:

Tokajit ittam az este,
Angyalom, ragyogóm, galambom.

SZÁMTANTANÁROK BÁLJA:

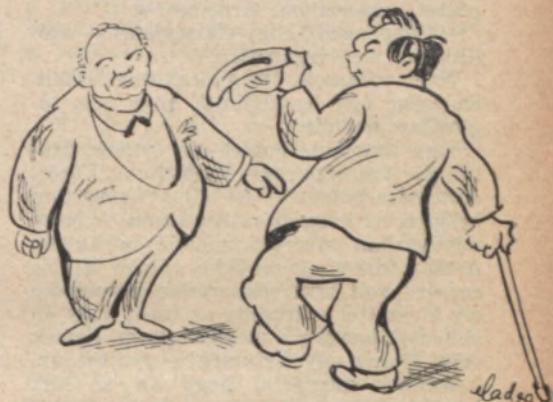
Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét...

INKASSZÁNSOK BÁLJA:

Én vagyok a falurossza egyedül,
Engem ugat minden kutya messzirül...

BETHLEN-PÁRTIAK BÁLJA:

Csak egy István van a világban...

Kiss Ferenc: Direktor úr, nem volna szüksége egy megbízható, kitartó színészre?

Hevesi Sándor: De igen. Mért? Talán tud eget?

A Rajna kincse

Regenbogen Ábrahám tincses ex-galicianer kitért, hogy inkasszáns lehessen egy keresztény szövetkezetnél és a nevét Rajná-ra változtattta. Regenbogen-Rajná-nak olyan jól ment már a dolga, hogy az Operában bérletet vett. Hithűnek maradt ismerősei meg akarták bosszantani. Betanították az öt éves kisfiát, aki erősen selypített, hogy ha azt kérdezik tőle: mi látható az Operában, ha a papája ott van, azt kell felelnie: A Rajna kincse.

Egyszer nagyobb társaságban, ahol egyesek voltak, keresztények és zsidók, a jelenlévő kisfiútól megkérdezte az egyik beavatott, hogy mi látható az Operában, ha a papája ott van. Mire a fiúcska így felelt:

— A Rajna tincse.

Választ kérünk

Nincs valami olyan szabályrendelet, könyörgöm alássan, amely nemcsak a gyorshajtást tiltja az uccán, hanem a gyors végrehajtást is a kávéházban?

Kaland a körúton

— Csak felnőtteknek! —

Késő este a Körúton hazafelé sétáltam. Moziból jöttem, a darab gyenge volt, a szomszédom még „gyengébb”. Így tehát meglehetősen unottan mentem. Fáztam. Előttem egy magas, sudáralakú leány ment, karcsú lába divatos csizmában, szoknyája szemeket ingerlően rövid. Mivel arcára is kíváncsi voltam, néhány lépéssel megelőztem. Érdemes volt.

— Megengedi, hogy elkísérjem? — szólítottam meg izgatottan.

Nem válaszolt, megyorsította lépteit. Szépsége úgy lenyűgözött, hogy nem tágitottam mellőle.

Egy automata-buffet elé értünk. Hatalmas transzparens hirdette: „Fősör, Automata-buffet.” A bájos ismeretlen belépett az üvegajtón. Én utána. A nagy tolongásban sikerült melléje kerülnöm. A csap fölé vörös betűkkel „Toldi Miklós erősör” volt írva. Ismeretlen ismerősöm oly élvezettel szürcsölte az italt, hogy én is kedvet kaptam s megkóstoltam. Remek volt. Utána egy Triumphra gyujtottam.

Amikor meglátta, hogy én is sört iszom, hozzászólt:

— Izlik? — kérdezte.

Oda voltam az örömtől. Ő hozzám szólt... a drága...

— Nagyon, — feleltem.

Bemutatkoztam.

Dícsérte a „Toldi Miklós erősört”. Beszéd közben mindketten szorgalmasan itunk. Csak akkor hagytuk abba, mikor a 20 filléresekre felváltott 5 pengőből már semmitem maradt.

Karon fogtam. Kinyitottam az ajtót. A hideg szél megcsapta arcomat.

Nekivágtunk az éjszakának... L.

A vasúti útmutató legújabb tavaszi nemzetközi és magyarországi kiadása megjelent. A nemzetközi kiadás a hazai menetrendeken kívül olasz, német, osztrák, cseh, jugoszláv, svájci, belga, holland, lengyel és román menetrendeket és díjszabásokat tartalmaz. Az Útmutató vásárlói díjtalanul kapják az Országos Autóbusz Szövetség által szerkesztett hivatalos *autóbuszmenetrendeket*, valamint a 144 oldalas *külföldi közvetlen gyorsvonatok* menetrendjeit és a menetárakat is feltüntető könyvecskét. A célszerű külföldi szállodai tájékoztatót is magában foglaló nemzetközi kiadás ára 3 pengő 50 fillér, a hazai kiskiadásé 1 pengő 60 fillér. Mindenütt kapható.

Egy kis pletykát, ah Jankó, ne legyen oly fajankó!

— Pletykát a népnek!

— Már mondom. Tehát: a kis művészno elment egy hópízületbe és egy pár remek lakkcsizmát vett. A csizma úgy ragyogott, hogy egész nyugodtan lehetett volna tükörnek is használni. A művészno kifizette a csizmát és távozott. Amint azonban ment az uccán, észrevette, hogy mindenki őt nézi és nevet. Mikor már a tizedik férfi nézett nevetve a csizmájára, dühbe jött és visszament a kereskedőhöz.

— Hallja, micsoda csizmát adott maga nekem?

— Miért, kérem?

— Ennek valami hibája van, mert mindenki röhög, ha ránéz.

A kereskedő ránézett a csizmára és elkezdett nevetni.

— Na lássa, — mondta dühösen a drága — maga is nevet... Szóval mégis csak valami hibája van ennek a csizmának.

— Bocsánat, művészno, — mondta a kereskedő, a csizmának nincs semmi baja, de egy ilyen tükörfényes csizmához, amelyben minden meglátszik, nem szabad nyitott alsót hordani.

Keresztény Gazdasági Párt

Budapest

A keresztény sajtóorgániumokba szabad a liberális lapoktól elsalt zsidó újságíróknak írni, de ha egy keresztény politikus ír az „Egyenlőség”-be, abból mingyárt olyan nagy gezéreszt kell csinálni?

Seiffensteiner Salamon

Jogi szigorlaton

- Jelölt úr, ki nevezhető havidíjasnak?
- Aki bajbaesett lányon pénzért segít.

Az Andrássy-úti divatüzletben

Komlós Sándornak, a népszerű Andrássy úti kereskedőnek azt mondja a héten egy ismerőse:

- Képzelem, hogy bánkodik most Fokusházy, hogy leszállították a fizetését.
- Azt hiszem, már vígasztalódott.
- Miből gondolja?
- Mert tegnap új öltönyt kapott tőlünk. Az minden pénznél többet ér.

Amin most Pest nevet Mikor az ujságot leteszem

I.

Azt mondja a baka a komájának:

— Aztán hogy állsz a Julcsával?

— Nem a legjobban, komám.

— Oszt mért, komám?

— Tudod, komám, kezd olyan — hogy is mondják? — plátói lenni köztünk a dolog.

— Hogy érted ezt, komám?

— Ugy, hogy a Julcsa csak szerelmet ad, de vacsorát, azt már nem ad.

II.

A házasságközvetítő nagyon feldícséri a gazdag leányt, akinek a mai viszonyok közt horribilis hozománya van. A vőlegényjelölt vakarja a fületét:

— Biztosan valami nagy baj lehet ezzel a lánnyal, hogy ennyi pénzt adnak vele.

— Már hogy volna! — tiltakozik a közvetítő. — Láthatta uraságod az arcképeit, — gyönyörű. A multkor az uccán is megmutattam. Ne tessék tagadni, nagyon tetszett uraságodnak. Hát hol lehet itt a baj?

— Ugy gondolom, erkölcsi szempontból...

— Az ki van zárva, kérem alássan. Esküszöm uraságodnak, hogy ez a leány teljesen hibátlan.

— No de gondolja meg... mért adnak vele mégis ennyi hozományt? Fogadok, hogy valahol valami hiba van... Na, vallja be őszintén.

— Tudomásom szerint, illetve az információk szerint a lány kifogástalan. Csak egyetlenegyszer hallottam, hogy ijedős természetű.

— Ijedős? Na, ez nem lenne baj. És miben nyilvánul ez az ijedős természete?

— Tetszik tudni, a mult ősszel nagy estély volt náluk és a szobalány leejtett egy drága porcellánt és akkor a kisasszony úgy megijedt, hogy koraszülöttet hozott a világra.

No lám... a spanyolok visszahívják a zsidókat. Fogadok, hogy nem haragszanak meg, ha az Ergerberger-Berenguer dallamára kell bevonulniok Spanyolországba. Bezzeg nálunk milyen lármát csapnak, mikor ezt az ódát fújják a fülükbe.

*

Hadikölcson? Ugyan kérem. Csak nem gondolja az ellenzék, hogy Bethlen ezt a ziccert átengedi az ellenzéknek pontosan a választásokra? Ő fogja megígérni a választás előtt és azután... De mit törjük mi a fejünket!?

*

Mi fáj Wolff Károlyéknak? Hogy Klebelsberg az „Egyenlőség” ötvenéves jubileumán beszélt. Hát miről beszéljen? Az egyenlőség tízéves jubileumáról? Tessék körülnézni egy kicsit: csakugyan olyan egyenlőek vagyunk tíz esztendő óta? (Például Folkusházy fizetése meg az öné, nyájatlan olvasó.)

*

Folkusházy úrnak 133.000 pengő évi fizetése van a villamos vasútnál. És nem szállítják le. Bezzeg ha én csak egy állomással utazok tovább a villamoson, nyomban leszállítanak.

*

Ötvenöt millió pengőn utakat épít a kormány. Bud János miniszter beszédéből megtudtuk, hogy ezer községnek nincs rendes útja, se vasútja. És akkor politizálnak, lefetyelnek, felekezetieskednek, osztálygyűlölködnek, személyeskednek, nyugdíjas tisztviselőknak nagy állásokat kreálnak, állásokat halmoznak, tudományos légváratokat építenek... U ti figura docet.

— VAJJON AZ „EGYENLŐSÉG” JUBILÁRIS SZÁMÁBA ZSIDÓK IS ÍRTAK?

ODOL

FOGPÉP

Tisztít — Üdit — Kiadós

Rébusz

Megfejtése a *Borsszem Jankó* jövő számban. A helyes megfejtők a következő jutalmakban részesülnek:

1. Egy detektoros rádió.
2. Egy pár kitűnő Duplex férfi- vagy női-keztű a Nemzeti Reklámáruházból (Király u. 94).
3. Molnár Jenő humoros könyve: „Ilyenek vagyunk.” (Új kiadás.)

A *Borsszem Jankó* mult számában közölt rébusz megfejtése: „Dobhártyagyulladás”. A megfejtők közül Halász Ferenc (Budapest, Eskü út 1.) nyert könyvjutalmat.

Aranyköpések

Sok fiú csak az apja halála után folytatja az apa mesterségét, sok leány még az anyja életében a mama mesterségét.

*

Némelyik asszony olyan, mint a kis gyermek: előbb veszekedni kell vele, hogy megtegye, amit kérünk tőle.

*

Nem egy újdonsült férj a megmondóhatója annak, hogy nem minden kezdet nehéz.

*

Becsületesek sosem lehetünk annyira, mint becsütelének.

Karádi Emil

BORSSZEM JANKÓ ÜZENETEI

Kner Izidor, az országosan ismert gyomai nyomtatómester, a *Borsszem Jankó* több mint harminc év óta kitűnő munkatársa, most töltötte be hetvenedik életévét. A szerkesztőség s minden barátja és tisztelője nevében, akik a *Borsszem Jankó* hasábjain gyönyörködtek sok tréfájában, legforróbb szerencsekívánatainkat küldjük a hetvenéves fiatalembernek.

Fodrász Ujság. Köszönet a szíves és elmés ajánlásért. Több oldalról megnyilvánult óhajra itt adjuk a januári számunkban megjelent rigmust, amelynek *Borsszem Jankó* a címe:

*Tele élccel, tele viccel,
Rossz viszonyok közt is viccel,
Elmésségét szerzte szőrja,
Szegényeknek pártfogója,
Gondok közt a derűt ontja,
Ki olvassa, nincsen gondja.
Pár fillérért hoz vidámat,
Derűvel tölti meg házad.
Többet ér, mint minden bankó,
A legjobb élclap: *Borsszem Jankó*.
Hamar siess a postára,
Fizess elő, olesó az ára!*

Dr. L.—i. Ezúttal is sikerült tíz perccig valorizálni. A kút-hasonlat sántít. Pár hónap múlva személyesen győződhetik meg róla. Hát még pár év múlva! A szűrő egyre finomabb lesz és a finom likacsokon keresztül csak éppen csurran-csöpöppen. Száz eset közül százban így volt. Ami a színházi jegyeket illeti, mi sem kapjuk ingyen. Üdv! — Oxenstierna. Mi az a „Gajtatetön”? Ilyen magyar szót nem ismerünk. Talán valami eldugott pusztá vagy majorság neve? — Madrid. Itt közöljük XIII. Alfonz király állítólagos jelmondatát: „Jobb ma egy véreb, mint holnap a túlzok.”

Rádió-üzletben

— Parancsoljon egy kitűnő hangszórót.

— Köszönöm. A mult héten nősültem.

A kormány ígéretei, az ellenzék és Seiffensteiner Salamon

Megkérdeztük házi bölcs Salamonunkat, Seiffensteiner tatát, mi a véleménye arról, hogy az ellenzéket a kormány legszebb ígéretei is hidegen hagyják. Megtömté pipáját finom Verpelétivel és ezt a kis adomát mondta el:

— A gazdag Sauerkraut borzasztóan udvarolt a szegény, de szép Löwy Rezsinek. Igért neki füt-fát, sőt a végén már autót is, hogy legyen a barátnője. De a Löwy-lány csak legyintett:

— Ismerem már ezt!... Most Lancia-, meg Steyr-kocsikat ígér, de a végén majd a gyerekkocsit se akarja fizetni.

Borsszem Jankó a moziban

HADZSI MURAT

— Ufa, Corvin —

Az Ufa — úgy látszik — tervbe vette, hogy minden héten megforgat egy-egy nagy írók a sírjában. Ha forgalmiadót kellene fizetni a sírjukban megforgatott írók után, alaposan ráfizetne. A múlt héten Jókainkat molesztálta a „Mária Teréziá”-val (azt hirdetve, hogy a film Jókai „Trenk Frigyes”-éből készült), ezen a héten Tolsztojt piszkálta meg, akinek „Hadzsi Murat” című gyönyörű regényét alkalmazta filmre.

Ebben a filmesített Hadzsi Murat-ban van minden: Donkozák-kórus, cári balett, Mosjoukin-szakállal, havas Névapart, sok műhó és sok hühó semmiért, csak éppen Tolsztoj költészete hiányzik belőle, elkallódván a filmrendezők és dramatizálók kontár kezei közt.

A női főszerepben ismét Lil *Dagover* adott korához képest korhú alakítást. A címszerepben Ivan *Mosjoukin* lépett fel saját megnövesztett szakállára.

A közönség feszült unalommal fogadta a filmet.

DE PROFUNDIS

— Corso, Capitol —

A newyorki alvilág élete tárul fel előttünk ebben a meglepően ó-szerű filmben. Banditák és detektívek harca, olyan ócska fogásokkal, amelyekre a legügyetlenebb detektívek sem emlékeznek. A kitűnő Lon *Chaney*, mint detektív, küzd egyrészt a haramiákkal, másrészt a rossz szereppel. A film utólag szinkronizált kísérelő zenéje egy kiöregedett gramofon nívóján mozog.

RIO RITA

— Fórum —

Operett is, revü is. Látvány, sőt halvány. Nagyon halvány. Akinek a „Fox Follies” tetszett, annak ez a „Rio Rita” is tetszeni fog. Pedig mi már a Fox Follies híveinek az ízlésével is hadilábon álltunk. De végre is nem azért vagyunk itt, hogy felnötteknek esztétikai leckét adjunk. A publikum a reklám után indul. És a reklám túlságosan hangos. Az igazi művészetnek nem kell a vásári nagydob. Azzal legfőlegbalek verebeket lehet fogni, de azt a pár ezer műértőt, aki még megmaradt, nem fogják falhoz

állítani. Nekünk ennek a pár ezer műértőnek a becsületes kiszolgálása fontos, nem pedig az amerikai businessmanek zsebérdeke. Mit törődnek Hollywoodban azokkal a kellemetlen percekkel, amiket Európának szereznek, — nekik a kellemes percek a fontosak, amiket maguknak szereznek.

ATLANTIC

— Radius —

A British International Film-Corporationé az érdem, hogy az első tökéletes hangosfilm megszületett. A „Titanic” katasztrófája elevenül meg hátborzongató élethűséggel. Megrendítő, szívekbe hasító, felejthetetlen élmény. De: a tengerhajózási vállalatok biztosan nem köszönik meg ezt a propagandát.

Ki ez?

I.

II.

Féj nélkül mutatjuk be művészeti életünk jeleit. A figura után találja ki az olvasó, kit ábrázol a kép.

A *Borsszem Jankó* múlt számában megjelent rajzok közül az első *Szűj Bálintot*, a második *Gaal Gasztont* ábrázolta. A megfejtők közül *Géczy Ödön* (Budapest, Pillangó ucca 13.) kapott könyvjutalmat.

Borsszem Jankó a pénzpiacon

És ezzel el van intézve?

Wolff Károly a parlamentben azzal torkolta le a demokratákat, akik a BESZKÁRT hallatlan pénzpocskolását szóvátették, hogy Folkusházy úrral és a többi villamosított város házi úrral nemcsak a keresztény meg a községi párt, hanem a demokratapárt megbizottja is szerződést kötött. Ezt mint valami ellenállhatatlan érvet vágta ki. Aztán diadalmasan leült. No és ettől lementek a dreadnaught-fizetések, vagy talán a villamosviteldíj szállt le? No és ezek után akad villamoson utazó pesti adóalany, aki Wolffra, Kozmára vagy Bedő Mórra (pardon, ő már meghalt) fog szavazni a jövő választáson? Egyáltalán: ezzel az egész botrányhalmazat el van intézve? Mert ha igen, akkor bolond lenne Folkusházy, ha nem követelné a szerény évi 136 ezer pengő jövedelmének a kiegészítését. Hogy milyen címen? Teszem, azon a címen, hogy Vida Jenőnek hatszor annyi van. Ha a MÁK tud ilyen díszvirágot hajtani, tud a BESZKÁRT is.

— Mi van a Dunagőzhajózásánál? A *Frankfurter Zeitung* bécsi jelentése szerint a Dunagőzhajózási Társaság reorganizálása nehézségekbe ütközik, miután úgy látszik, hogy a pécsi szénbányáknál passzívum és a vezetők fogyatékosága derült ki. *Wertheimer* Lajosnak, a Dunagőzhajózási Társaság vezérigazgatójának állása megrendültnek látszik. Azokat a tárgyalásokat, amelyek a Bajor Lloydal való szorosabb összeköttetést célozták, félbeszakadtak. — A nagytekintélyű frankfurti lap jelentésével szemben azt állítja „beavatott forrás”, hogy *Wertheimer* igazgató nem mond le, hogy a Bajor Lloydal nincs fúziós tárgyalás és hogy az osztrák kormány „valószínűleg” egy évre meghosszabbítja a szubvenciót. Na és mi van a „vezetők fogyatékoságával”? Erről mért hallgat a „beavatott forrás”?

⊙ Ki költözik be a Földhitelbank palotájába? Az összeomlott Földhitelbank sorsa előreláthatólag eldől a február 18-ra összehívott kénszeregyességi tárgyaláson. Az elkövetett súlyos szabálytalanságokért, hír szerint, *Garthwite* alelnököt fogják vagyoniilag felelőssé tenni

a hitelezők. Mihelyt létrejön az ötven-százalékos egység, a Földhitelbank felszámol és a Hold uccai palotába új gazda vonul be. A Phönix biztosítótársaság alkuszik az elpehelt bankházra, amelynek nyolcszáz ezer pengő a vételára. Nem lehetne inkább a hajléktalan bankárok menhelyévé átalakítani az épületet?

⊙ Eljárás indult a Fiat-autógyár ellen. A budapesti kereskedelmi és iparkamara tisztességtelen verseny elleni zsúrijánél a MÁVAG tisztességtelen verseny miatt eljárást indított a FIAT autógyár ama hirdetése ellen, amelyben a FIAT mint vezető világmárka a járlja cégét és autóját. Ezek a hirdetések láthatók a főváros autóbuszain is és egyéb közüzemi kocsikon, s miután belügyminiszteri rendelet tiltja azt, hogy közüzemi kocsikon külföldi gyártmányt lehessen hirdetni, a MÁVAG ebben az ügyben reparációt követel és, mindenekelőtt a belügyminiszteri rendelet érvényesítését kívánja a fővárosi hirdetési iroda felfogásával szemben.

Rosszul megy? (A Borsszem Jankó inségrovatvezetőjének heti jelentése.) *Spiegel Armin*, a Magyar Általános Köszénbánya ügyvezető-igazgatója Badenben üdül. *Sándor Kálmán*, a Pénzügyi Központ ügyvezető-igazgatója a Semmeringen telel. *Scitovszky Tibor*, a Hitelbank vezérigazgatója Berlinben van. *Davidsohn Horace* bankárnál a múlt héten nagy vacsora volt, amelyen a gazdasági élet számos kitünősége vett részt. *Révész Béla*, a Győri Vagongyár vezérigazgatója Párizsban van. *Jossua Albert* és *Richard* textilesek Londonban jártak. *Sternád István*nál, a Magyar Élet- és Járadekbiztosító vezérigazgatójánál nagy vacsora volt. — Hála isten, nincs okunk panasza.

§ Mibe kerül az első filmopera? A filmpiac hírei, tekintettel arra a súlyos adóra, amit Európa az amerikai gyártmányok után fizet, elsősorban a közgazdasági rovatba tartozik. Azért írjuk meg itt azt a szenzációs értesülést, hogy a Metro-Goldwyn-filmgyár ebben az évben készíti el az első filmoperát. A választás dr. *Richard Strauss* „Rózsalovag”-jára esett. A világhírű komponista ötszáz ezer dollárt kap szerzői jogdíj fejében és azért, hogy ő tanítja be a

newyorki Metropolitan-Opera társulatát és zenekarát s ő dirigálja az előadást. A közreműködő magánénekesek játékdíja csak kevéssel marad Strauss honoráriuma alatt. Az egész nagyszabású produkció — magyar pénzben — nyolckilenc millió pengőbe kerül. És legalább tízszer annyit fog hozni.

A vezérigazgató úr örömet akar szerezni a tisztviselőknek. Az egyik pesti nagybank vezérigazgatója azon töprengett, hogyan szerezhetne örömet az ideai közgyűlésre a tisztviselőknek. Miután az igazgatók és a titkára tanácsaival nem volt megelégedve, nagytitokban (mert r. k., rég kikeresztelkedett volt) fölkereste Reb Menachem Ciceszbeiszert, a híres csodarabbit.

— Rebelében, — mondta neki — adjon nekem bölcs tanácsot. Elhatároztam, hogy meg fogom lepni a tisztviselőimet, de lehetőleg úgy, hogy ők nagyon örüljenek, nekem pedig ne kerüljön sok pénzembe a dolog.

Reb Menachem Ciceszbeiszert rövid tüdőds után a következőket mondta:

— Tudja mit, Herr Generaldirektor?... Törje ki a lábát! Ez magának nem kerül semmibe, a tisztviselőknek pedig nagy örömet okoz.

Az Angol-Magyar Bank igazgatósága megállapította az 1929. üzletév zárószámadásait. Az eredményszámla szerint az intézet 8,150.089.66 pengő bruttó nyereséget ért el az előző évi 7,287.211.26 pengővel szemben. A tiszta nyereség 3,482.618.92 pengő (tavaly 3,477.339.46 pengő). Az igazgatóság részvényenként 7 pengő (14%) kifizetését javasolja a közgyűlésnek. A befizetett állomány az előző évi 75.3 millió pengőről 84.8 millió pengőre szaporodott.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatósága megállapította az 1929. év mérlegét, mely 2,375.884 pengő tiszta nyereséggel zárul, amely

összeg 554.248 pengővel haladja meg az előző évit. Osztalékban, melynek a tavalyival egyezően 6 pengőben való megállapítását javasolja az igazgatóság, az új részvények is részesülnek. Könyvecskékre és pénztárjegyekre elhelyezett betétek a múlt évben 4,888.356 pengővel 40,848.233 pengőre, folyószámlán és csekk számlán elhelyezett betétek 739.530 pengővel 49,053.462 pengőre emelkedtek, a szoros értelemben vett kamatozó betétek álladéka tehát 89,901.695 pengő volt.

A Belvárosi Takarékpénztár igazgatósága megállapította az 1929. évi mérlegét, amely 1,967.836.58 pengő tiszta nyereséggel zárult az előző évi 1,941.720.66 pengővel szemben. Ennek alapján az igazgatóság úgy, mint tavaly, részvényenként 6 pengő (12%) osztalék fizetését hozza javaslatba. Az intézeti takarékbetétkönyvekben elhelyezett tőkék összege 2,268.524.32 pengővel emelkedett és az 1929. év végén 15,768.238.78 pengőre tett ki. Az intézet kezelésére bizott összes idegen tőkék összege, a folyószámlabetétállományt és a hitelezőket is ideértve, 41,016.713 pengő 79 fillérről 42,016.413 pengő 50 fillérré emelkedett.

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár igazgatósága 1929. évi mérlege 221.633.27 pengő tiszta nyereséget mutat ki. Az alapszabályszerű levonások után fennmaradó összegből 3,600.000 névértékű, az 1929. üzletévre osztalékra jogosult részvény után öt százalékos kifizetését javasolják.

Az előzékeny snorrer. Egyik bankvezérünkhöz beállít a héten egy kis zsidó:

— Bocsánat, nevem Blau. A Berger Adolf küldött méltóságos úrhoz... Egy kis támogatást szeretnék...

— De kérem, — mondja a vezér — ki az a Berger Adolf? Én nem is ismerem.

— Mbach, — feleli a snorrer — ha csak ez a baj, bemutatthatom.

63. évfolyam, 4. (3146.) szám

Felelős szerkesztő és kiadó:

MOLNÁR JENŐ dr.

Művészeti főmunkatárs:

GÁSPÁR ANTAL

A BORSSZEM JANKÓ előfizetési árai:

Egész évre	20 pengő — fillér
Félévre	10 pengő 50 fillér
Negyedévre	5 pengő 50 fillér

Bíró Miklós nyomdai műintézet rt. nyomása, VII, Rózsa ucca 25. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, Mozsár u. 9. Tel.: A.233—24

Laptulajdonos:

Borsszem Jankó Lapkiadó rt.

Igazgató: MOLNÁR EMIL

Az

ESTI KURIR
*a liberális polgárság
 lapja*
Mindenki olvassa

Nemzeti Reklámáruház

KIRÁLY UCCA 94

Közismert, megbízható és
 olcsó bevásárlási forrás

Elsőrendű áruk!

Úri-, női divat és rövidárúk,
 textilárúk, selymek, szövetek,
 bársonyok, vásznak, sifónok stb

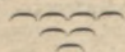
Fiókközet:

Múzeum körút 11

MUNK ARTUR : A NAGY KÁDER

MÁSODIK KIADÁS

5—10,000-ik példány

Az első kiadás
 néhány hét alatt elfogyott

INGYEN kap egy
 detektoros

RÁDIÓT

ha a **BORSSZEM JANKÓ-ra**

előfizet

8—10,000-ik példány

MOLNÁR JENŐ

új humoros könyve:

ILYENEK VAGYUNK!

Ára 2 pengő

Bendelje meg levelezőlapon a Borsszem
 Jankó kiadóhivatalában, Mozsár ucca 9

Elektromágneses gyógyintézet

Modern fizikai gyógyműdok, kúrák
 gyógyeredmények: ideg-, rheumas-, ütő-
 ér-, ischias- stb. bajoknál, vérszegény-
 ség, álmatlanság, stb. eseteinél.
 Olcsó kúradíjak. Kérje az új prospektust

Bpest VII, Vilma királynő út 11

Telefon: József 326—24

KIRÁLY SZINHÁZ

Viktória

Földes Imre és Ábrahám Pál
 szenzációs új operettjeLábass Juci, Fejes Teri, Vaály
 Ilona, Kiss Ferenc, Kertész
 Dezső, Sziklai József

Olvassa a

MAGYAR HIRLAP

-ot,
 a magyar értel-
 miség legkitü-
 nőbb napilapját